

VERKSAMHETSMÅL 2006-2008*Utgångspunkter och process*

Vid sitt sammanträde 2005-09-02 inledde högskolestyrelsen en process som syftade till att ta fram förslag till övergripande verksamhetsmål för Högskolan under perioden 2006-2008. Ett inslag i processen var en ingående diskussion vid ledningsgruppens möte i GIMO 2005-09-29/30. De förslag som då framkom utgjorde underlag för en förnyad diskussion av kommande verksamhetsmål vid styrelsens möte 2005-10-20. Synpunkter och förslag har inhämtats i en rad olika sammanhang och de förslag som successivt mejslades ut under hösten 2005 har bland annat tagits upp vid rektors dialogmöten med institutionerna.

En utgångspunkt för arbetet har varit att antalet mål skall vara litet och att de skall vara fristående från de mål som föreskrivs i Högskolelag, Högskoleförordning och regleringsbrev. En annan viktig utgångspunkt var att den vision som högskolestyrelsen antog 1999-04-09 (Dnr 10-918/98) ligger fast. Visionens nyckelmening lyder: ”Genom sin utvecklade utbildningsverksamhet, forskning och forskarutbildning, bibliotek och arbetsformer har Högskolan i Gävle blivit universitet.”

Efter att Riksdagen antagit den forskningspolitiska propositionen (2004/05:80) stod det klart att det av främst statsfinansiella skäl knappast är aktuellt att tilldela fler högskolor vare sig vetenskapsområden eller universitetsstatus. Högskolans möjligheter att nå framgång med de två ansökningar om vetenskapsområden som lämnats till regeringen framstod, åtminstone för den aktuella målperioden, som begränsade. Samarbete mellan lärosäten pekades ut som den teknik som skall säkra tillgången på forskarutbildning vid högskolor utan vetenskapsområde.

Diskussionen om framtida verksamhetsmål kom därmed till en del att handla om hur Högskolans vision skulle tolkas för den kommande treårsperioden mot bakgrund av de politiskt givna riktlinjerna. Att utveckla samarbetet med universiteten för att säkra studenternas tillgång till forskarutbildning och utbildning på avancerad nivå framstod som nödvändigt. I diskussionerna framfördes vidare att möjligheterna till sådan utveckling skulle underlättas om Högskolan skärpte sin profilering inom forskning och utbildning.

Profilering rör oftast innehållet i forskning och utbildning. Vad gäller utbildning kan också valet av utbildningsmetoder utvecklas till något som är utmärkande för Högskolan. De projektbaserade ingenjörsutbildningar som startade hösten 2005 förefaller ha rönt uppskattning och intresse såväl bland studenter och personal som i det omgivande samhället. Tanken att öka antalet projektbaserade utbildningsprogram väckte därför positivt intresse i diskussionen om verksamhetsmålen. Projektbaserad utbildning förutsätter att studenterna har

många kontakter med företag, myndigheter och organisationer under studietiden (projekt, studiebesök, praktikperioder mm). En ökad samverkan med region/arbetsmarknad blir därmed en naturlig strävan under målperioden. Högskolans ambition, som preciseras i målförslagen nedan, kan sammanfattningsvis uttryckas som följer:

Universitetet med stark profil som erbjuder projektbaserad utbildning på grundnivå i samverkan med regionen/arbetsmarknaden och avancerad utbildning och forskarutbildning i samarbete med andra lärosäten.

En strävan mot ökat entreprenörskap var ytterligare ett påtagligt tema i diskussionerna om Högskolans mål. Entreprenörskap tolkas då inte enbart som aktiviteter med bäring på enskild företagsamhet utan som en allmän inriktning mot förnyelse i all verksamhet och berör därmed all personal och alla studenter. Detta tema återspeglas också i nedanstående förslag till verksamhetsmål.

Förslag till verksamhetsmål

Verksamhetsmålen syftar till att föra Högskolan mot den ovan angivna uttolkningen av visionen. Förslagen formuleras enligt samma struktur som använts för perioden 2003-2005, dvs mål anges i ett finansiellt perspektiv, ett avnämarperspektiv (studenter, region/arbetsmarknad), ett processperspektiv och ett utvecklingsperspektiv. För varje mål anges vad som är kritiska framgångsfaktorer samt mått mot vilka målen årligen kommer att följas upp. Förslaget sammanfattas i bilagda tablå.

De övergripande verksamhetsmål som högskolestyrelsen antar är en del av styrningen av Högskolan. För att de skall få genomslagskraft förutsätts att de är kända och spridda inom hela Högskolan. Ledningens, prefekters, chefers och nämndernas engagemang och den interna kommunikationen kring målen blir därmed en viktig faktor. Förverkligandet av några av målen kan därtill fordra särskilda utvecklingsinsatser, däribland de nedan föreslagna målen om ökat utbud av projektbaserad utbildning och ökad förnyelse i alla verksamhet.

Det kan nämnas att Högskolan också har övergripande mål som rör miljö och kvalitet. Dessa mål redovisas i separata dokument.

Mål: Ökad forskningsvolym inom profilområdena

Målet motiveras av att universitetsvisionen kvarstår. Med nu gällande forskningspolitik kan Högskolans forskning knappast förväntas öka på annat sätt än med stöd av externa medel. Att Högskolan har tillräckligt kompetent personal som kan konkurrera om externa medel blir därmed en viktig faktor. Hur andelen externfinansierad forskning utvecklas visar i vad mån Högskolan är framgångsrik under perioden.

Huvuddelen av Högskolans fasta forskningsresurser fördelas till forskning inom profilområdena. Dessa insatser tillsammans med externa medel bör leda till att

forskningsvolymen mätt i resultat ökar. Resultatet bör redovisas per profilområde och visar därmed de olika profilområdenas relativa styrkeutveckling. Med resultat avses vetenskapliga publikationer, avlagda forskarexamina, konferenspresentationer och akademiska uppdrag.

Mål: Fler projektbaserade utbildningsprogram

Målet förutsätter att de projektbaserade programmen är framgångsrika. Deras förmåga att locka studenter är därmed betydelsefull liksom att de studenter som genomgått utbildningen finner sysselsättning på arbetsmarknaden eller i egen företagsamhet. Graden av framgång mäts dels genom antalet projektbaserade program som Högskolan erbjuder, dels genom antalet studenter som läser sådana program.

Med projektbaserade program avses program i vilka minst 50 procent av undervisningen bedrivs i projektform. Minst ett större projekt (med en omfattning på omkring 10 poäng eller däröver) skall därtill genomföras per läsår och de kurser som eventuellt ges samtidigt med sådana stora projekt skall underordnas projekten och stödja dem. Det kan påpekas att ökad inriktning på projektbaserad utbildning förutsätter en ganska omfattande kompetensutveckling av lärare och ställer dessutom krav på lokalplaneringen.

Mål: Ökad tillgång till utbildning på avancerad nivå och forskarnivå för studenterna

Högskolan finansierar för närvarande - helt eller delvis - ett hundratal forskarstuderande. Målet tar dock inte sikte på antalet forskarstuderande utan på hur pass tillgänglig forskarnivån är för studenterna, givet att finansieringen kan ordnas. Efter att Bologna-strukturen införts är även studenternas tillgång till utbildningar på avancerad nivå av relevans.

Samarbetsviljan hos universitet och högskolor med vetenskapsområde är en viktig framgångsfaktor. Av vikt är också kvaliteten och djupet i Högskolans ämnesmiljöer (eller motsvarande) eftersom den faktorn bland annat avgör i vad mån egna masterrättigheter kan förvärfas.

Utvecklingen under målperioden mäts efter hur många ämnen (eller motsvarande) som omfattas av formellt samarbete om utbildning på forskarnivå och avancerad nivå. Med formellt samarbete avses sådant som baseras på ingångna avtal (inklusive eventuella överenskommelser om gemensam fakultetsnämnd), etablerade forskarskolor och samarbete som baseras på delade professurer. Antalet egna masterrättigheter är ett kompletterande mått.

Mål: Ökad samverkan i anslutning till projektbaserad utbildning

Som framgått bygger projektbaserad utbildning på att ett ömsesidigt givande samarbete utvecklas med arbetsgivare. Av praktiska skäl uppstår sådana

samarbeten främst inom regionen. Vid sidan av ett tillräckligt stort studentintresse för utbildningarna är det av vikt att de företag, myndigheter och organisationer som deltar ser ett värde i sitt engagemang även över tid.

Utvecklingen mot målet mäts efter antalet arbetsgivare som ingått avtal med Högskolan om att medverka i utbildningen.

Arbetsmarknadens bedömning av samarbetet blir förslagsvis föremål för en särskild studie vid målperiodens utgång. Även en studie av hur många examinerade från projektbaserade utbildningar som fått anställning eller startat egna företag kan övervägas.

Mål: God utbildningskvalitet

En god och pålitlig kvalitet i utbildningen på grundnivå är en förutsättning för universitetsambitionen och för ambitionen att öka studenternas tillgång till utbildningar på avancerad nivå och forskarnivå. Kvalitetsbegreppet omfattar ett flertal viktiga aspekter, där strävan mot ökad internationalisering bör nämnas särskilt. Högskolan bör ha ett effektivt kvalitetssäkringssystem och bedriva ett framgångsrikt kvalitetsarbete inom utbildningen. Dessa ambitioner kommer av allt att döma att bli ett viktigt inslag i det kvalitetsutvecklingsprogram som för närvarande är under utveckling.

Mål: Stärkt profilering

Ansvar för profilområdena och deras utveckling ligger på Högskolans tre nämnder för forskning och utbildning. Nämndernas engagemang och hur väl de lyckas är därmed av stor betydelse för en framgångsrik profilering.

Profilering har hittills mest diskuterats i anslutning till forskning. Högskolans sju profilområden beskrivs i termer av vilka problemområden forskningen bearbetar¹. Till områdena finns aktiva forskargrupper knutna. I diskussionen har bland annat hävdats att profilområdena är för vaga och kanske också för många. En skarp avgränsning av områdena och kanske också en viss grad av koncentration kan vara en utveckling i linje med målet. Ett mått på hur forskningsprofilen utvecklas har angivits ovan i anslutning till målet om ökad forskningsvolym.

Samtidigt måste sambandet mellan forskning och utbildning i Högskolans profil värnas och stärkas. Redan nu kan all utbildning på grundnivå sorteras efter de nämnda profilområdena. Detta förhållande kan förmodligen mer tolkas som en bekräftelse på att de sju områdena inte är tillräckligt skarpt avgränsande än att utbildningarna bidragit till profilområdenas utveckling.

¹ Samhällsbyggnad, Kultur, identitet, samhälle, Elektronik med särskild inriktning på telekommunikation, Arbetslivs- och företagsutveckling, Belastningsskador, Undervisning och lärande i skola och yrkesliv samt Samhällsvillkor och hållbar livsstil.

Det finns samtidigt gränser för hur långt utbildningen kan profileras. Högskolan måste kunna leva upp till sitt regionala ansvar och detta förutsätter ett brett utbildningsutbud. Detta innebär i sin tur att utbildningsutbudet inte på något avgörande sätt skiljer sig från det som erbjuds av andra regionala högskolor. Utbildningsprogram som bidrar till Högskolans profilering är snarast spetsprogram som är karaktäriserande för Högskolan och ansluter till starka profilmråden inom forskningen. Programmen bör dessutom vara framgångsrika i att rekrytera många studenter. Studenterna bör vidare ha möjlighet att gå vidare till studier på avancerad nivå, antingen inom Högskolans egna masters eller via samarbete med andra lärosäten.

Mål: Främja förnyelse i all verksamhet (entreprenörskap)

Målet uttrycker en ambition att förändra organisationskulturen inom Högskolan i riktning mot förnyelse och entreprenörskap. Målet är jämfört med de övriga ganska vagt formulerat, vilket kan motiveras med att det är en långsiktig utveckling som eftersträvas. En framgångsrik process förutsätter troligen en särskild utvecklingsinsats.

Ambitionen rör all verksamhet och framgång förutsätter en målmedveten personalutveckling. Också urvalet vid nyanställningar påverkar liksom utformningen av belöningsystemen inom Högskolan. Ledningens engagemang för förnyelse och den interna kommunikationen är också betydelsefulla faktorer.

Antalet kurser med entreprenörsinriktning som erbjuds inom olika utbildningar kan vara ett mått. Genomförda personalutvecklingsinsatser (seminarier, kurser mm) med inriktning mot förnyelse är ett annat.

Studier av personalens och studenternas inställning till arbetsklimatet inom Högskolan kan övervägas vid målperiodens slut.

Högskolestyrelsens ställningstagande

Högskolestyrelsen beslutade

- att anta ovanstående förslag till verksamhetsmål för perioden 2006-2008.

Universitetet med stark profil som erbjuder projektbaserad utbildning på grundnivå i samverkan med regionen/arbetsmarknaden och avancerad utbildning och forskarutbildning i samarbete med andra lärosäten.

<i>Perspektiv</i>	<i>Finansiellt</i>	<i>Student</i>	<i>Region/arbetsmarknad</i>	<i>Process</i>	<i>Utveckling</i>
<i>Strategiskt mål</i>	Ökad forskningsvolym inom profilområdena	Fler projekt-baserade utbildningsprogram ¹ Ökad tillgång till utbildning på avancerad nivå o forskarnivå för studenterna	Ökad samverkan i anslutning till projektbaserad utbildning	God utbildningskvalitet Stärkt profilering	Främja förnyelse i all verksamhet (entreprenörskap)
<i>Kritiska framgångsfaktorer</i>	Ökad extern finansiering Förmåga att behålla/rekrytera kompetent personal Forskarnas engagemang i profilområdena	Studentintresse för projektbaserad utbildning Arbetsmarknadens benägenhet att anställa studenterna Universitetens samarbetsvilja. HiG:s kvalitet på avancerad nivå	Regionens/arbetsmarknadens intresse och erfarenhet av projektmedverkan mm	Kvalitetsutveckling Nämndernas utveckling av profilområdena inom utbildning o forskning	Personalutveckling Kravprofil vid nyanställningar Belöningsystem Intern kommunikation Studentintresse
<i>Måt</i>	Andel externfinansiering Forskningsresultat inom profilområdena ² (examina, publikationer mm)	Antal projektbaserade program och antalet studenter i dem Antal ämnen (motsv) som omfattas av formellt samarbete Antal egna masters	Antal företag, myndigheter, organisationer som avtalat om medverkan i utbildningen. Regionens/arbetsmarknadens bedömning av samarbetet (studie) Andel sysselsatta examinerade, projektbaserad utbildning (studie).	Genomfört kvalitetsutvecklingsprogram Antal spetsprogram ³ inom profilområdena	Antalet erbjudna kurser med inriktning på entreprenörskap. Personalutvecklingsinsatser med inriktning på förnyelse Studenters och medarbetares bedömning av arbetsklimatet.

¹ Program där minst hälften av undervisningen bedrivs i projektform, minst ett större projekt genomförs per läsår och de kurser som ges under projektens gång stödjer projektarbetet.

² Vid ingången av 2006 fanns följande profilområden: Samhällsbyggnad, Kultur, identitet, samhälle, Elektronik med särskild inriktning på telekommunikation, Arbetslivs- och företagsutveckling, Belastningsskador, Undervisning och lärande i skola och yrkesliv samt Samhällsvillkor och hållbar livsstil.

³ Ett framgångsrikt program som karakteriserar Högskolan och ansluter starka profilområden inom forskningen.